

A vértesi erdőgazdaság fejlesztésének helyzete

OLSOVSZKY ÁRPÁD

főmérnök

Elmúlt egy év a vértesi erdőgazdaság fejlesztési tervének jóváhagyása óta. Terünk az első év tapasztalatai alapján reálisnak tartjuk, de meg kell azt is állapítanunk, hogy nagyobb határozottsággal és célratörőbben kell dolgoznunk, ha az elének tűzött célokat meg akarjuk valósítani. Az első évnek az egyes munkaterületekre vonatkozó tapasztalatai az alábbiakban foglalhatók össze.

Fahasználat

32%-os iparfa kihozattal terveztünk — 33%-t értünk el

	Terv	Teljesítés
Fűrészrönk	15%-os iparfa kihozattal terveztünk	18%-t értünk el
Talpfarönk	3 „ „ „	3 „ „
Bányadeszkarönk	6 „ „ „	5 „ „
Feldolgozásirönk	2 „ „ „	2 „ „
Bányászatifarönk	3 „ „ „	3 „ „
Mezőgazdasági szerfa	2 „ „ „	1 „ „
Egyéb szerfarönk	1 „ „ „	1 „ „

Fokozni kívánjuk a bányászatifa mennyiségét és igyekszünk műszaki személyzetünket arra nevelni, hogy a vágás alá kerülő állományokban még a döntés előtt a vezetéknek és komlópóznának, esetleg pilótafának alkalmas törzseket előre kijelöljük és ezek az értékes, de kellő figyelemre nem méltatott választékok az elérhető legnagyobb mértékben rendelkezésre álljanak. A minőségi termelés fokozása és a helyes minősítés nagy mértékben befolyásolja termelési értékünk alakulását, ezért a hoztolás szakszerűségének biztosítása érdekében évről évre tanfolyamot tartunk.

A főhasználatokban szálalás esetén és a gyéritésekben tartós festék használatával a kijelölésre eddig is nagy gondot fordítottunk és ezt a növedék emelése szempontjából döntően fontos munkát a jövőben még következetesebben hajtjuk végre.

A választékek becslésére új módszert dolgoztunk ki és használunk igen jó eredménnyel.

A fagyártmány-termelés gépesítését tervbe vettük, egyelőre a kisvasúti talpfát fogjuk körfűrészben előállítani.

Gépkocsi szállításainkat a tervezett 2,30 Ft/tkm költségen belül oldottuk meg.

Erdősítés

	Előírás	Teljesítés
Természetes felújítás ...	44 ha	62 ha
alátelépítés	801 „	773 „
vágásfelújítás	348 „	353 „
új erdősítés: kopár	32 „	33 „
egyéb	69 „	74 „
pótlás	700 „	749 „
Összesen	1994 ha	2044 ha

Ebből

lombmaggal	122 ha	106 ha
fenyőmaggal	6 „	5 „
lombcsemetével	1372 „	1394 „
fenyőcsemetével	450 „	477 „
	1950 ha	1982 ha

A pótlás nagysága a vágásfelújítás kétszerese és ez a helyzet arra figyelmeztet, hogy erdősítési eljárásainkat eredményesebbé kell tennünk. A kézi kapával vagy ekével készített pászta a gödrös ültetéssel szemben lényeges haladást jelentett, de célszerűsége több szempontból mégis vitatható. Főleg az a hibája, hogy keskeny, ezért a felferődő gyomok a csemetére állandó veszélyt jelentenek, csak a gyeptakaró eltávolítását oldja meg és nem nyújt talajművelést. A fenyő-csemetének eset-

leg elég ez a talajelőkészítés is, de a lombcsemete csak a kellően megművelt talajban fejlődik megfelelően. Meg kell ezért találnunk a szélesebb és talajműveléssel készített pászta előállításának eszközét.

A meredek oldalak erdősítésénél az ERTI szomódi földkopár fásítási kísérleteinek eredményeit kell az alkalmazandó eljárás megválasztásánál felhasználni, ezenkívül a maggal (fenyő, cseresznye, hárs, keleti gyertyán stb.) történő kopárfásítás lehetőségeit is fel kell tárnunk.

Természetes felújítás a pátrácsi bükkösben

A vágásfelújítás terén szerzett eddigi tapasztalataink arra is felhívják figyelmünket, hogy tarvágással ne növeljük a felújítatlan vágásterületek nagyságát és ok nélkül ne vállaljuk a nagy költséggel járó mesterséges erdősítés kockázatát. Meg kell kímélni az erdő talaját és a kiültetett csemetéket a tarvágás okozta káros behatásoktól. Ezért teljes mértékben az alátelepítéssel kapcsolatos természetes felújítás útjára lépünk. Az ékásóval ültetett (makkrakással a vaddisznó kártételei miatt csak alárendelt mértékben dolgozhatunk) lombcsemete fél cm-re visszavágva (a bükk-csemetét nem) már az első évben 10—30 cm-es hajtást hoz, ápolást többnyire nem igé-

nyel és ha nem sorba ültetjük a csemetéket, a vad sem bántja. A természetes felújítás fokozása mellett ez a vadkár elhárításának legjobb módja.

Az újulat védelme érdekében előírásnak tekintjük, hogy a közelítést a vegetáció idejére feltétlenül befejezzük.

Fejlesztési tervünkben a fényigényes fajokra 5—7, a bükkre 12—15 éves felújítási időszakot írtunk elő. Ennek megfelelően 3 év leforgása alatt az érintett egész területen, az idős állományainkra jellemző és a természetes felújítást akadályozó gyomnövényeket, lehetőleg a nyári hónapokban a gyökfő kibontása után, a talaj színe alatt kivágva eltakarítjuk.

Az alátelepítések mértékét — az új erdők létesítése, a kopárok fásítása és a vágásfelújítások (pótlásokat el kell végezni) esetleges rovására — időlegesen jelentős mértékben növelni kell.

Allásfoglalásunkat az élőfakészlet védelme, a növedék emelésének, az önköltség csökkentésének és számottevő csereseink elegyítéséhez fűződő érdekek indokolják.

Nem lehet a növedéktermelés folyamatosságát, a hozam fokozását biztosítani, ha jelentős nagyságú területek újraerdősítése évekig késik. Törvénynek tekintjük, hogy fel nem újult állományt tarra lehetőleg nem vágunk.

Új erdők létesítésénél, ha a talajviszonyok megengedik, teljes talajművelés mellett, a különféle nyárok telepítését előtérbe helyezzük. Valószínű, hogy rossz akác-saink egy része ezen az úton átalakítható lesz.

Talajelőkészítés

	$\frac{3}{4}$ éves előírás	$\frac{3}{4}$ éves teljesítés
Kopáron.....	30 ha	16 ha
Vágásterületen ...	1189 ha	1207 ha
Egyéb területen ..	433 ha	455 ha
Összesen : 1652 ha		1678 ha

Az erdősítési munkákra és talajelőkészítésre önköltségi számok egyelőre nem állnak rendelkezésre.

Csemetetermelés

A folyó gazdasági évre tervezett 11,0 ha-val szemben az eddigi 9,5 ha új csemetekert létesítésével csemetekerteink területe 103,5 ha-ra emelkedett; ezzel és a mag-szedő brigádok megszervezésével az erdészetek csemeteönellátásuk útján nagy mértékben előrehaladtak. Erdőgazdaságunk már az elmúlt idényben is 85 százalékban csemeteönellátó volt, hiánya csak egyes fajokban jelentkezett, ugyanakkor első-sorban kiültethető fenyőcsemetékkel több erdőgazdaságot kisegített és exportra is szállított.

Vadvédelmi kerítés

A 22 500 fm. előírásra 12 300 fm. kerítést készítettünk el. A dróthálót házilag gyártjuk és előírásunkat végre tudjuk hajtani. Fenyő erdősítéseink védelme érdekében van szükség a kerítésekre, mert eddigi ültetéseinket a vad túlnyomó részben tönkretette. Ha alátelepítéseink üteme a kellő mértékét eléri és a természetes felújítást is sikerre visszük, a kerítésekre fordított beruházás nagy mértékben csökkenthető.

Fásítás

224 ha előírással szemben 219 ha-t erdősítettünk, mert ősszel nem rendelkezünk elegendő csemetével.

Tisztítás

1—20 éves korosztályba tartozó fiatalosaink területe kerekén 10 000 ha, a fejlesztési időre 7591 ha tisztítást írtunk elő. Az egészséges elegyarány kialakulását veszélyeztető fajok visszanyesése, valamint az elnyugulást megakadályozó ritkítás állandóan megismétlődő munkával jár. Ezért a 10 éven aluli fiatalosaink gondozását a legfontosabb feladatnak tekintjük és ehhez képest az ütemet fokozni kell. A 10 évesnél idősebb, főleg az elegyetlenné vált gyertyánosokkal nincs mit kezdeni, de fokozott gondot fordítunk a fiatalosok védelmére, a túlsűrű újulat felszabadítására

és szakszerű ápolására. Ezévi tervünket még nem teljesítettük és aprószerfa termelés javára használjuk ki — a lemaradást.

Fogatgazdaság

A fogatgazdaság munkáját hónapról hónapra értékeltük és sikerült májusban oda fejleszteni, hogy a tervezett munkabér mellett értük el az előírt teljesítményt. Míg márciusban 1 fogatóra teljesítése 0,61 köbméter volt a tervezett 0,47 köbméterrel

A. vértesi erdőgazdaság pátrácsi erdőrésze

szemben és ezzel 130 százalékos teljesítményt értünk el, a munkabér emelkedése viszont 150 százalék volt, (3,77 Ft helyett 5,98 Ft), azaz 28 százalékos termelékenység csökkenés mutatkozott, már május hóban a 0,47 köbméterrel szemben 0,69 köbméter volt a teljesítmény, ill. a tervezett 3,77 Ft helyett csak 5,48 Ft-ra emelkedett az 1 fogatóra eső munkabér. Ezidő szerint tehát a munkabér emelkedése arányos a teljesítmény növekedésével.

Lovaink ellátásában önállóságra törekszünk és a gépesítés fejlesztésének megfelelően loállományunk létszámának fokozatos csökkentésével is ezt a célt kívánjuk biztosítani.

Az erdőgazdaságok gépesítése ügyében megjelent 8/1955. OEF. rendelet az erdőgazdaságot bizonyos mértékig készületlenül érte, mert a fejlesztési terv összeállítasakor nagyobb arányú gépesítéssel nem számoltunk. Ennek ellenére a következő gazdasági évre eső termelési moztatási és szállítási feladatainknak több mint 50 százalékát saját gépeink segítségével fogjuk megoldani. Ennek megfelelően gépállományunk felfuttatása erős ütemben folyik. Tizenhat benzinmotoros, huszonhét villanyláncfűrész, két Sztalinyc 80-as, négy DT 413-as, három DT ötvennégyes láncfalpas, egy G 35-ös félláncfalpas, öt G 35 kerekestraktor, tizenkét G 35-ös Standard vontató és egy T1 III/3 háromdobos csörlő, és még számos kisebb erő- és munkagépből álló gépparkkal fogunk az őszi felkészülés befejeztével rendelkezni. A gépkezelő személyzetet 100 főre emeljük, közülük több mint 70-nek kiképzését már megkezdtük. A gépállomás műhelyépületének építkezése befejeződött, a raktárak és irodák átalakítása szeptember 30-ig ugyancsak elkészül. A műhelyi dolgozók létszáma a gépcsoportokhoz beosztott külső szerelőkkel együtt 19 fő lesz. A szerelők szakmai továbbképzésben részesülnek.

A gépesített termelés és anyagmozgatás közvetlen irányítását a legjobb kerületvezetők közül kiválasztott 9 brigádvezető látja el. Kiképzésük folyamatban van. A brigádvezetők bevonásával készül az 1955—56. gazdasági évi üzemi részletterv összeállításához szükséges adatok felvétele és a feladatok meghatározása. Alapelve a tervezésnek, hogy egy adott munkaterület minden sorrakerülő munkafázisa gépi úton oldandó meg folyamatos termeléssel és anyagmozgatással.

A gépállomás jelenlegi gépi erejére támaszkodva a folyó gazdasági év IV. negyedének szállítási feladataiból 21 000 köbméter faanyagnak nagyrészt tő mellől a feladóállomásra történő leszállítását vállalta.

Erre az első komoly erőpróbára kellő szervezéssel készültek fel a gépállomás dolgozói.

Eddigi eredményeink alapján megállapítható, hogy a gépállomás faanyagmozgatási munkájának termelékenysége állandóan nő és az önköltség alakulása is egyre kedvezőbb. Ezzel szemben a gépek kihasználása eddig csak 60 százalékos volt, ezért a gépkezelő személyzet továbbképzésével és a brigádvezetők mielőbbi munkábaállításával a legrövidebb időn belül el kell érni a 80 százalékos gépkihhasználást. Szükséges továbbá, hogy a hosszadalmas munkával járó és a gépi termelés termelékenységét csökkentő kérgézet is gépek végezzék, egyben kívánatosnak tartjuk a tuskózás gépi megoldását is.

Az elmúlt év tapasztalatai az elérendő célkitűzések tekintetében hasznosak voltak. Tisztáztunk több lényegbe vágó elvi kérdést és a feladatok végrehajtásához szükséges eljárásokat véglegesen megjelöltük. A fejlesztési határozatnak köszönhetjük, hogy ma sok mindent más szemlélettel bírálunk el, másképpen látjuk a tennivalókat, mint ahogyan ennek előtte dolgoztunk. Az első esztendőben még nem tudtuk mindazt elérni, amit a terv részünkre megszabott és ennek megállapítására a mostani számvetés adott további munkának sikere szempontjából szerencsés alkalmat. Felmértük, mit tettünk és hogyan kell helyesen eljárunk ahhoz, hogy a vértesi erdőgazdaság népgazdasági feladatát sikeresen oldja meg. Reményünk szerint a jövő évi beszámolóban már több pozitívumot, olyan eredményeket ismertethetünk, amelyek bizonyítani fogják, hogy a megszabott úton járva egyre határozotabban haladunk kitűzött célunk felé.

Olvasd, terjeszd

az ERDŐGAZDASÁGOT

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Fél évre 15 forint, egész évre 30 forint